

НАСЕЛЕНИЕ И ДЕМОГРАФСКИ ПРОЦЕСИ В ОБЛАСТ ХАСКОВО ПРЕЗ 2019 ГОДИНА

Динамиката в развитието на демографските процеси и измененията в структурите на населението през последните десетилетия оказват силно влияние върху основните системи на обществото: икономическата, образователната, здравно-осигурителната и системата за социална защита.

Брой и структури на населението

Към 31 декември 2019 г. населението на област Хасково е 225 317 души, и в сравнение с 2018 г. намалява с 2 824 души, или с 1.2%. Мъжете в областта са 109 971 (48.8%), а жените - 115 346 (51.2%), или на 1 000 мъже в областта се падат 1 049 жени.

Населението в трудоспособна възраст към 31.12.2019 г. в област Хасково е 130 561 души, което е 57.9% от населението на областта, като мъжете са 69 728, а жените - 60 833. Броят на трудоспособното население в областта през 2019 г. намалява с 2 347 души, или с 1.8% спрямо предходната година.

Населението в над трудоспособна възраст е 59 903 души, което представлява 26.6% от общото население в областта.

1. Население под, във и над трудоспособна възраст в област Хасково

(Брой)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Под трудоспособна възраст	34 631	35 090	35 438	35 256	35 566	35 304	34 853
В трудоспособна възраст	144 239	141 871	140 267	137 826	135 551	132 908	130 561
Над трудоспособна възраст	60 442	60 703	60 678	60 333	60 159	59 929	59 903

Средната възраст на населението в областта в края на 2019 г. е 44.9 години, при средна възраст за страната 43.9 години. При мъжете средната възраст е 43.0, а при жените - 46.6 години. Средната възраст на населението в градовете е 43.7 години, а в селата - 48.0 години.

Териториално разпределение на населението

В края на 2019 г. в област Хасково населените места са 261 - 10 са градове, а 251 - села. Към 31.12.2019 г. 72.2% от населението на областта живее в градовете, а 27.8% - в селата.

Основните фактори, които влияят върху измененията в броя и структурите на населението, са демографските процеси - раждаемост, смъртност и миграция.

Раждаемост

През 2019 г. в област Хасково са регистрирани 1 846 родени деца, като от тях 1 825, или 98.9% са живородени. В сравнение с предходната година броят на живородените се е увеличил с 6 деца.

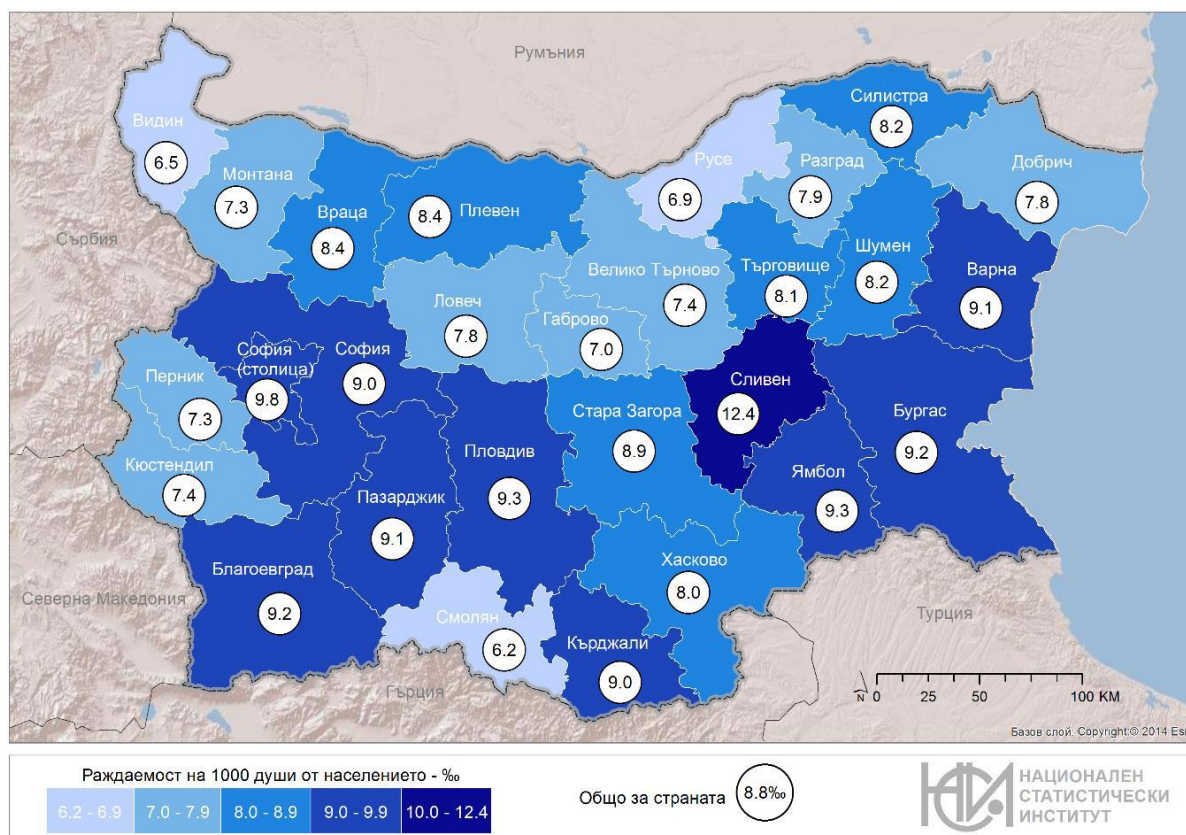
От всички живородени през 2019 г. 952 са момчета, а 873 момичета, или на 1000 момчета се падат 917 момичета.

В градовете живородените са 1 343, а в селата - 482.

Коефициентът на обща раждаемост¹ за областта през 2019 е 8.0‰, при средно за страната 8.8‰.

В регионален аспект най-висока е раждаемостта в областите Сливен - 12.4‰, и София (столица) - 9.8‰. В седемнадесет области раждаемостта е по-ниска от средната за страната, като най-ниски стойности се наблюдават в областите Смолян - 6.2‰, и Видин - 6.5‰.

Фиг. 1. Коефициент на раждаемост по области през 2019 година

¹ Брой живородени деца на 1 000 души от средногодишния брой на населението през годината

През 2019 г. броят на живородените извънбрачни деца в областта е 1 240, или 67.9% от всички живородени. Високият процент на извънбрачна раждаемост може да се обясни със значителното нарастване на броя на съжителствата сред младите хора, без те да са оформени в юридически брак.

Най-висок е относителният дял на извънбрачните раждания в областите Враца (76.6%) и Ловеч (74.8%). Този дял е над 50.0% във всички области на страната с изключение на Разград (47.8%), Благоевград (47.1%) и Кърджали (32.5%).

Тоталният коефициент на плодовитост (среден брой живородени деца от една жена) е един от основните показатели, характеризиращи плодовитостта на жените. За областта през 2019 г. този показател е 1.71, при средно за страната 1.58.

Средната възраст на майката при раждане на първото дете е 25.5 години. В регионален аспект средната възраст при раждане на първо дете варира от 30.3 години за област София (столица) до 22.9 години за област Сливен.

Смъртност

Броят на умрелите лица през 2019 г. е 3 787. Спрямо предходната година броят на умрелите нараства с 16, или с 0.4%.

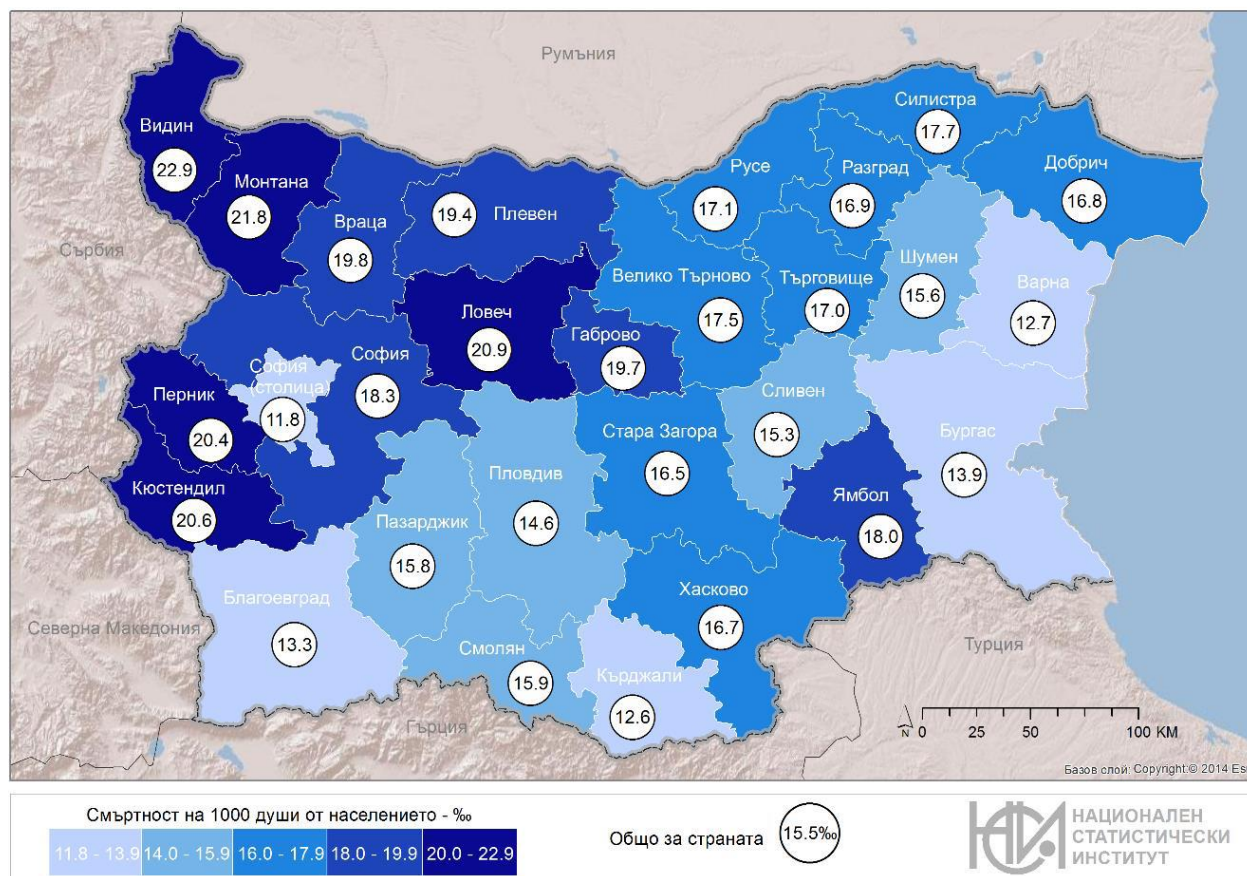
Коефициентът на обща смъртност² в областта е 16.7‰, при средно за страната 15.5‰.

Смъртността сред мъжете (17.9‰) продължава да бъде по-висока в сравнение със смъртността сред жените (15.6‰). През 2019 г. на 1 000 жени умират 1 093 мъже. Продължават и силно изразените различия в смъртността сред градското и селското население. Коефициентът на смъртност е по-висок в селата (23.6‰) отколкото в градовете (14.1‰).

С най-висока смъртност в страната са областите Видин - 22.9‰, Монтана - 21.8‰, и Ловеч - 20.9‰. В седем области смъртността е по-ниска от общата за страната, като най-ниска е в София (столица) - 11.8‰.

² Брой умрели лица на 1 000 души от средногодишния брой на населението

Фиг. 2. Коефициент на смъртност по области през 2019 година

През 2019 г. в областта са починали 15 деца на възраст до една година, а коефициентът на детска смъртност³ е 8.2‰ при средно за страната 5.6‰.

Средната продължителност на предстоящия живот за населението в област Хасково, изчислена за периода 2016 – 2018 г., е 74.88 години и спрямо предходния период се увеличава с 0.28 години. Средната продължителност на живота при мъжете е 71.16 години, докато при жените е със 7.74 години по-висока - 78.90 години.

³ Брой умрели деца на възраст под 1 година на 1 000 живородени.

Бракове и разводи

През 2019 г. в област Хасково са регистрирани 878 юридически брака - със 109 повече спрямо предходната година. 64.8% от регистрираните бракове са сред населението в градовете. Средната възраст при сключване на първи брак за мъжете и жените е съответно 32.0 и 29.0 години. Спрямо предходната година средната възраст нараства с 0.6 години за мъжете, и с 0.9 години за жените.

Броят на разводите през 2019 г. е 358, при 304 през 2018 година. От всички прекратени бракове 79.3% се отнасят за населението в градовете.

Вътрешна миграция

През 2019 г. в преселванията между населените места в страната са участвали 128 179 лица.

От всички, които са променили своето обичайно местоживеење вътре в страната, 45.6% са мъже и 54.4% - жени.

По отношение на възрастовата структура с най-голям относителен дял сред преселващите се са лицата във възрастовата група 20 - 39 години (30.9%), следвани от лицата на възраст под 20 години - 24.9%.

Най-голямо териториално движение има по направлението „град - град“ (38.0%), следва направлението „град - село“ (27.4%) и „село - град“ (24.1%). Значително по-малък по брой и относителен дял е миграционният поток по направлението „село - село“ - 10.5% от мигриралите лица.

Най-голям брой от преселващите се в страната са избрали за ново местоживеење област София (столица) - 19 969. Областите с най-големи относителни дялове в миграционния поток към област София (столица) са София - 11.1%, Благоевград - 7.2%, и Пловдив - 5.5%.

Най-малко преселили се в столицата са от областите Силистра и Разград - по 0.8%.

Външна миграция

През 2019 г. 39 941 души са променили своя настоящ адрес от страната в чужбина, като 51.4% от тях са мъже. Всеки втори емигрант (49.1%) е на възраст 20 - 39 години. Най-младите емигранти (под 20 години) са 15.9%, а тези на 60 и повече навършени години - 9.5% от всички емигранти.

Най-предпочитани от емигрантите дестинации са Германия (20.3%), Обединеното кралство (17.7%) и Италия (13.5%).

Лицата, които са сменили местоживеењето си от чужбина в България, или потокът на имигрантите, включват български граждани, завърнали се в страната, както и граждани на други държави, получили разрешение или статут за пребиваване в страната.

През 2019 г. 37 929 лица са променили своето обичайно местоживеење от чужбина в България. Относителният дял на мъжете е 50.3%, а на жените - 49.7%.

Сред дошлите да живеят в страната 30.0% са във възрастовата група 20 - 39 години, а 30.2% са на възраст 40 - 59 години. Най-младите имигранти (под 20 години) са 15.9%, а най-възрастните (на 60 и повече години) - 23.9%.

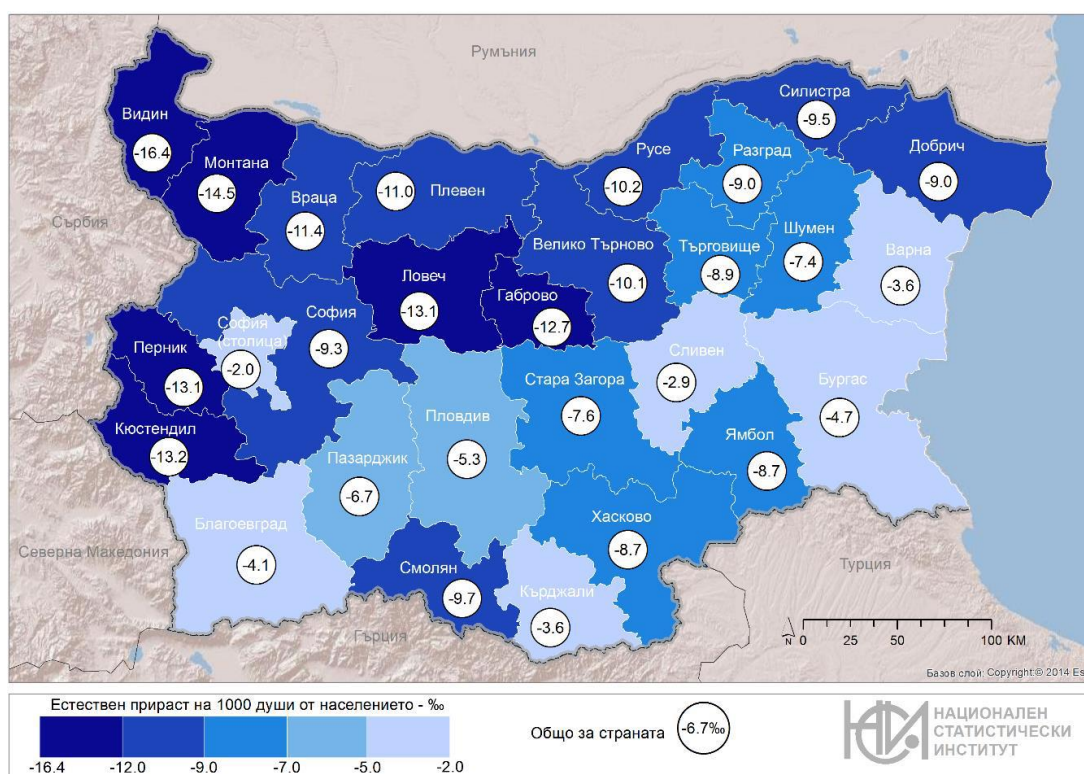
Най-висок е дялът на имигрантите от Турция (38.6%), Руската федерация (9.1%) и Германия (6.6%).

Естествен и механичен прираст на населението

Разликата между живородените и умрелите представлява естественият прираст на населението. След 1990 г. демографското развитие в областта се характеризира с отрицателен естествен прираст на населението.

През 2019 г. в резултат на отрицателния естествен прираст населението в област Хасково е намаляло с 1 962 души.

**Фиг. 3. Естествен прираст на населението през 2019 г. по области
(На 1 000 души)**

През 2019 г. всички области в страната имат отрицателен естествен прираст.

Намалението на населението в област Хасково през 2019 г., измерено чрез коефициента на естествения прираст⁴, е минус 8.7‰ при средно за страната минус 6.7‰.

С най-малки по стойности коефициенти на отрицателен естествен прираст са областите София (столица) (-2.0‰) и Сливен (-2.9‰).

С най-голямо намаление на населението вследствие на високия отрицателен естествен прираст е област Видин - минус 16.4‰, следвана от областите Монтана - минус 14.5‰, и Кюстендил - минус 13.2‰. В десет области населението намалява с над 10 на 1 000 души през 2019 година.

Съществено влияние върху броя и структурите на населението в страната оказва и механичният прираст (нетното салдо от външната миграция), който също е отрицателен - минус 2 012 души. Той се формира като разлика между броя на заселилите се и изселилите се от страната. Намалението на населението в резултат на външната миграция, измерено чрез **коефициента на нетна миграция**, е -0.3‰⁵. За област Хасково този показател е -3.8‰.

През 2019 г. седем области имат положителен механичен прираст: Кърджали (37.9‰), Шумен (6.9‰), Пловдив (3.0‰), Търговище (2.7‰), София (столица) (2.4‰), Бургас (2.1‰) и Варна (0.7‰). С най-голямо намаление на населението в резултат на отрицателния механичен прираст са областите Сливен (-9.9‰), Смолян (-8.3‰) и Видин (-7.8‰).

⁴ Разлика между броя на живородените и броя на умрелите на 1 000 души от средногодишния брой на населението.

⁵ Отношение на нетната миграция към средногодишното население през годината (на 1 000 души).

Методологични бележки

Броят и структурите на населението към края на всяка година се изчисляват на базата на данните от предходната година и данните за естественото и механичното движение на населението през текущата година.

Източник на данните за броя и структурите на населението е Информационна система „Демография“ в Националния статистически институт. Източник на данните за естественото и механичното движение на населението (раждания, умирения, бракове, разводи, вътрешна миграция) е Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението. Те се регистрират чрез документите образци ЕСГРАОН - ТДС: съобщение за раждане, съобщение за сключен граждански брак, съобщение за прекратен граждански брак, съобщение за смърт и адресна карта за промяна на настоящ адрес.

Източник на данните за външната миграция са Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението, образец ЕСГРАОН - ТДС: адресна карта за промяна на настоящ адрес; Националната агенция за приходите; Националният осигурителен институт; Министерството на вътрешните работи; Оценки на емиграционните потоци.

Данните за броя на населението и за настъпилите демографски събития в териториален разрез са представени според административно-териториалното устройство на страната към 31.12. на съответната година (населени места, общини, области) и статистически райони по настоящ адрес. Това е адресът, който отговаря на документално заявеното местоживее на лицето.

Възрастта на населението в края на годината е изчислена към 31.12. в навършени години. Възрастта на лицата при настъпване на демографско събитие се изчислява в навършени години въз основа на датата на раждане и датата на съответното събитие, т.е. възрастта, която лицата са достигнали при настъпване на събитието.

При изчисляване на демографските показатели се използва съвкупността на средногодишното население. Средногодишният брой на населението е средна аритметична величина от изчисленото население към края на предходната и края на отчетната година.